

POSTANOWIENIE

Dnia 26 października 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 26 października 2021 r.

na posiedzeniu bez udziału stron

zażalenia radcy prawnego T.M.

na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w W.

z dnia 8 lipca 2021 r., sygn. akt Kp (...)

w przedmiocie zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy radcy prawnego i zezwolenia na przesłuchanie w śledztwie o sygn. PO VIII Ds.(...)

p o s t a n o w i ł

zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Wojskowy Sąd Okręgowy w W., po rozpoznaniu wniosku prokuratora – na podstawie art. 180 § 2 k.p.k. – zezwolił na przesłuchanie świadka T.M. na okoliczności objęte tajemnicą radcowską, a mianowicie:

1. „opiniowania przez niego lub inną osobę zajmującą się obsługą prawną w Inspektoracie [...] w grudniu 2017 r. w toku postępowania o zamówienie publiczne nr (...) na dostawę okrętu ratowniczego »Ratownik«, wymiany przez konsorcjum ubiegające się o uzyskanie tego zamówienia, tj. Stocznię [...] S.A., Ośrodek [...] C. S.A. , P. S.A. i P.1 Sp. z o.o., złożonego w terminie oświadczenia, tzw. »Tabeli zgodności oraz propozycji uzyskania lepszych efektów«, stanowiącej załącznik nr 1 do oferty pod nazwą »Formularz negocjacyjny«, określający w jakim zakresie projekt wyżej wymienionego okrętu, oferowany przez konsorcjum spełnia wymogi zawarte we

- »Wstępnych Założeniach Taktyczno-Technicznych« na oświadczenie o innej treści, które miało być złożone po terminie składania ofert, zapewniające spełnienie wszystkich wymagań przyjętych we »Wstępnych Założeniach Taktyczno- Technicznych«”;
2. w przypadku wyrażenia przez niego opinii, o której jest mowa w pkt 1, podania jej treści;
 3. przekazania posiadanych informacji dotyczących wymiany złożonego oświadczenia, tzw. „Tabeli zgodności oraz propozycji uzyskania lepszych efektów” na oświadczenie o zmienionej treści.

Zażalenie na to postanowienie wniósł radca prawny T.M., uznając, że *„uzasadnienie postanowienia jest niewystarczające i nie poparte żadnymi dowodami”*. Skarżący podniósł, że jeśli w przedmiocie objętym zaskarżonym orzeczeniem została wydana przez niego (albo innego prawnika) opinia, to została ona zgodnie z procedurą obiegu informacji w Inspektoracie [...] zarejestrowana jako oficjalne stanowisko, a jej treść można znaleźć w aktach sprawy. Jeżeli w aktach sprawy nie znajduje się opinia prawna, o której mowa, ani inne dowody w sprawie nie wskazują na okoliczności będące przedmiotem śledztwa, to należy stwierdzić, że zgromadzony w sprawie materiał nie jest wystarczający, a rolą profesjonalnego pełnomocnika nie jest zastępowanie roli organów śledczych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie zasługuje na uwzględnienie.

Materialnym warunkiem zwolnienia od zachowania tajemnicy zawodowej na podstawie art. 180 § 2 k.p.k., jest łączne spełnienie dwóch przesłanek, które sprawdzają się: 1) do ustalenia, że uchylenie tajemnicy jest niezbędne dla dobra wymiaru sprawiedliwości; 2) stwierdzenia, że okoliczność, odnośnie do której następuje zwolnienie, nie może być ustalona na podstawie innego dowodu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego podkreślono, że pozyskanie dowodu w oparciu o informacje objęte tajemnicą radcowską powinno być możliwe wyłącznie po uprzedniej szczegółowej analizie dotyczącej weryfikacji czy interes wymiaru sprawiedliwości, w konkretnym wypadku, pozwala na bezkrytyczne uznanie, iż zasadne jest naruszenie będącej pod ochroną prawną tajemnicy. Wszelkie

organy procesowe, w tym sądy, zobowiązane są w tej kwestii do stania na straży praworządności, a przez to – mając na uwadze charakter tajemnicy radcowskiej oraz jej wpływ na sposób wykonywania zawodu radcy prawnego – powinny być w takiej sytuacji gwarantem przestrzegania prawidłowości procedowania oraz merytorycznej trafności wniosku o zwolnienie z jej zachowania (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 31 stycznia 2019 r., VI KZ 2/19, OSNKW 2019, nr 3, poz. 19).

W przedmiotowej sprawie – jak wynika z lektury uzasadnienia zaskarżonego postanowienia – Wojskowy Sąd Okręgowy dokonał oceny wyżej wskazanych przesłanek zwolnienia z obowiązku zachowania tajemnicy zawodowej radcy prawnego. Nie ulega wątpliwości, że rozważania sądu *meriti* w tym zakresie pozbawione są rozbudowanego wyводу, niemniej realia wynikające z analizy wniosku prokuratora oraz akt sprawy, nie dają podstaw do stwierdzenia, aby rozstrzygnięcie Wojskowego Sądu Okręgowego było oparte na błędnych ustaleniach bądź naruszało przepis art. 180 § 2 k.p.k. Takich podstaw nie dostarczył również wniesiony środek odwoławczy, w którym – jak wynika z treści jego uzasadnienia (zażalenie nie zawiera wyodrębnianych zarzutów oraz wniosków odwoławczych) – skarżący skoncentrował się na wskazaniu, że w sprawie nie wykazano dostatecznie, aby okoliczności objęte rzeczonym zwolnieniem z tajemnicy zawodowej, nie mogły zostać ustalone na podstawie innego dowodu. Argumentację swojego stanowiska żalący ograniczył jednak *de facto* do przyjęcia założenia, że jeśli wydał on (działając jako radca prawny) opinię prawną w przedmiocie związanym z okolicznościami objętymi zaskarżonym postanowieniem, to w pierwszej kolejności należałoby taką opinię odszukać w dokumentacji Inspektoratu Uzbrojenia i następnie dokonać analizy jej treści. Rzecz jednak w tym, że w sprawie nie zostały ujawnione okoliczności, które wskazywałyby, że taka opinia w zmaterializowanej formie została uzyskana w toku postępowania o zamówienie publiczne, o którym mowa w zaskarżonym postanowieniu. Kwestię tę ma bowiem wyjaśnić przesłuchanie skarżącego, który w Inspektoracie [...] był zatrudniony na stanowisku radcy prawnego i w toku rzeczzonego postępowania, w ramach zajmowanego stanowiska, brał udział w tworzeniu umowy na okręt [...]. Jak podano we wniosku prokuratorskim, ze zgromadzonego materiału dowodowego można

wywieść, że sama okoliczność zmiany rzeczzonego w zaskarżonym postanowieniu złącznika do formularza negocjacyjnego, była przedmiotem ustnych opinii.

Skoro więc ujawnione przy rozpoznawaniu wniosku prokuratora okoliczności, mające swoje źródło w aktach sprawy, nie dają podstaw choćby do przypuszczenia, że okoliczności wskazane w tym wniosku mogą zostać ustalone na podstawie innego dowodu, to nie sposób uznać, aby sąd *a quo* dopuścił się błędnych ustaleń i ocen prawnych w aspekcie drugiej z przesłanek zawartych w art. 180 § 2 k.p.k. Wypada nadmienić, że stanowisko Wojskowego Sądu Okręgowego co do pierwszej z tych przesłanek (niezbędność dla dobra wymiaru sprawiedliwości), nie zostało przez skarżącego objęte treścią zażalenia, a tym samym kwestionowane.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.